

Celleforandringer på livmoderhalsen

Screening, smear, HPV, vævsprøver (KBC), keglesnit

Revideret November 2020

Kvinder i alle aldre kan få celleforandringer på livmoderhalsen. Dette gælder også unge kvinder. Celleforandringer er ikke det samme som kræft – men de kan undertiden udvikle sig til kræft. Du kan ikke mærke om du har celleforandringer. Hvis forandringerne bliver opdaget og behandlet i tide, kan du reducere risikoen for, at de udvikler sig til livmoderhalskræft.

Hvis du får symptomer fra underlivet fx uventet blødning, blødning efter samleje, smerter eller ændret udflåd, uanset om du deltager i screening eller ej,- skal du altid søge læge.

Graviditet ved prøvetidspunktet

Hvis du er gravid, når du får tilbud om screeningsundersøgelsen, skal du udsætte prøvetagningen til 8 uger efter fødslen.

HPV står for Human PapillomaVirus

Man regner med at op til 80% af alle kvinder får en HPV-infektion på ét eller andet tidspunkt i deres liv. HPV er betegnelsen for en stor gruppe virus, som kan smitte seksuelt. Kondom yder kun delvis beskyttelse mod smitte.

I langt de fleste tilfælde forsvinder virus uden at give anledning til symptomer, men hos nogle bliver infektionen kronisk. Det er denne kroniske betændelsestilstand, som kan give celleforandringer.

Kønsvorter skyldes også HPV, men er oftest af en anden type, som ikke medfører samme risiko for livmoderhalskræft.

Udviklingen fra celleforandringer til livmoderhalskræft sker oftest over en længere årrække. Visse faktorer kan øge risikoen for at celleforandringerne udvikles til kræft i livmoderhalsen fx hvis man er ryger.

Vaccination mod HPV

Vaccinationen har bedst effekt, hvis du bliver vaccineret, før seksuel debut, hvor du ikke er smittet med de virus typer, som vaccinen virker imod. Du kan dog have gavn af vaccinen, selv om du har haft sex. I de tilfælde hvor man er blevet behandlet med et keglesnit for celleforandringer, vil vi tilråde at blive vaccineret.

Vaccination giver ikke fuldstændig beskyttelse mod livmoderhalskræft. Så selv om du er vaccineret imod HPV, er det alligevel relevant at tage imod tilbuddet om undersøgelse for celleforandringer i livmoderhalsen.

Er der tegn på celleforandringer i prøven, som kræver yderligere undersøgelse (KBC)

Har du fået påvist HPV og/ eller celleforandringer ved den almindelige screening (smear) for livmoderhalskræft, vil du blive henvist til en gynækolog, der undersøger livmoderhalsen og tager et "lille skrab" med en børste samt 4-5 små vævsprøver. Du vil blive lokalbedøvet, og det gør derfor ikke ondt at få taget vævsprøverne fra livmoderhalsen.

Det bløder ofte efter vævsprøvetagningen. Afhængig af blødningen vil du måske få lagt en lang gazestrimmel i skeden. Du må fjerne denne ca. 4-6 timer efter.

Efter undersøgelsen er der nogle sår på livmoderhalsen, der kan bløde i nogle dage. Blødningen bør ikke overstige en kraftig menstruation i styrke, og den skal aftage dag for dag. Indtil ophør af blødning bør du ikke have samleje, bruge tampon, tage karbad, gå i svømmehal eller bade i havet. Herudover kan du leve som du plejer.

Hvis du i dagene efter vævsprøvetagningen oplever kraftig blødning, smerter, ildelugtende udflåd og/ eller feber skal du kontakte klinikken. Udenfor vores åbningstid kontaktes egen læge, vagtlæge eller skadestue.

Svarene på celle -og vævsprøverne forventes indenfor 2-3 uger. Hvis vævsprøverne viser, at der er mere udtalte celleforandringer, vil man anbefale, at du får et keglesnit. Ved lettere celleforandringer vil du skulle komme til kontrol efter 6 eller 12 mdr.

Keglesnit (Konisatio)

Selv svære celleforandringer er *ikke* det samme som kræft og kan i mange tilfælde forsvinde af sig selv. Man kan dog ikke på forhånd vide, hvilke der vil forsvinde, og hvilke der med årene vil udvikle sig til kræft.

Derfor anbefales et keglesnit, hvor gynækologen fjerner et kegleformet stykke af livmoderhalsen. Det er en operation, der foregår i lokalbedøvelse. Med en elektrisk slynge fjernes et kegleformet stykke væv fra livmoderhalsen.

Du må ikke anvende bodylotion/ creme på dine ben på operationsdagen.

Du vil kunne forvente blødning og udflåd (sårvæske) i et par uger efter indgrebet. Efter operationen vil der være et sår på livmoderhalsen. Sårskorpen vil hele op og kan falde af efter 10-14 dage. Der kan derfor opleves lidt blødning og udflåd evt brunligt, hvilket er helt normalt. I denne periode bør du undgå brug af tampon, samleje, cykling, svømning, karbad, løb og ridning samt tunge løft. Efter ca 3-4 uger er livmoderhalsen helet op.

Det fjernede væv sendes til undersøgelse. Manglende ”frie rande” ser man hos ca.10% dvs. hvor der ikke findes normalt væv i kanten på det fjernede kegleformet vævsstykke. Dette betyder dog langt fra altid, at der fortsat resterer celleforandringer på ens livmoderhals, da det resterende væv i operationsfeltet altid eftergås for blødning og dermed destrueres. Der fjernes altså mere end det indsendte væv.

Du vil blive tilrådet opfølgende kontrol med en almindelig celleprøve (smear) inkl. test for hr-HPV 6 måneder efter dit keglesnit.

Rejse efter indgreb

Skal du ud at rejse, og har fået foretaget ét af ovenstående indgreb, tilrådes, at du kontakter dit rejseforsikringselskab mhp. en forhåndsgodkendelse.

Risici/ fremtiden efter et keglesnit

Efter et keglesnit har du stadig mulighed for at blive gravid og få børn. Der er dog en let øget risiko for at føde for tidligt. Sjældne komplikationer efter keglesnit er desuden svær blødning, infektion og/eller forsnævring af livmoderhalskanalen.

De fleste kvinder med svære celleforandringer bliver helbredt ved en keglesnitsoperation, men alle skal kontrolleres første gang 6 måneder efter kegleoperationen for både HPV og celleforandringer jf. ovenstående.

Man kan godt få celleforandringer selv om man tidligere har fået foretaget et keglesnit. Vi anbefaler HPV vaccination et par uger efter kegleoperationen via din egen læge, og at man fortsætter med de anbefalede kontroller/ screeninger.

Ved et keglesnit fjerner lægen et kegleformet stykke omkring kanalen i livmoderhalsen.

